Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro zahraniční věci

2025/2255(INI)

6.3.2026

NÁVRH ZPRÁVY

o zprávě Komise o Srbsku za rok 2025
(2025/2255(INI))

Výbor pro zahraniční věci

Zpravodaj: Tonino Picula

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....9

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ 10

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o zprávě Komise o Srbsku za rok 2025
(2025/2255(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na Dohodu o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Republikou Srbsko na straně druhé[1], která vstoupila v platnost dne 1. září 2013,

– s ohledem na žádost Srbska o členství v EU ze dne 19. prosince 2009,

– s ohledem na stanovisko Komise ze dne 12. října 2011 k žádosti Srbska o členství v Evropské unii (COM(2011)0668), na rozhodnutí Evropské rady ze dne 1. března 2012 udělit Srbsku status kandidátské země a na rozhodnutí Evropské rady ze dne 28. června 2013 zahájit se Srbskem přístupová jednání,

– s ohledem na dohodu z Bruselu ze dne 27. února 2023 a na dohodu z Ochridu ze dne 18. března 2023 a na její prováděcí přílohu,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1529 ze dne 15. září 2021, kterým se zřizuje Nástroj předvstupní pomoci (NPP III)[2],

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1449 ze dne 14. května 2024 o zřízení nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu[3],

– s ohledem na závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Soluni ve dnech 19. a 20. června 2003,

– s ohledem na setkání vedoucích představitelů zemí západního Balkánu, které se konalo dne 1. července 2025 ve Skopje v Severní Makedonii a týkalo se plánu růstu pro západní Balkán,

– s ohledem na prohlášení přijaté na summitu EU a zemí západního Balkánu dne 17. prosince 2025,

– s ohledem na závěry předsednictví Rady ze dne 16. prosince 2025 o rozšíření,

– s ohledem na berlínský proces zahájený dne 28. srpna 2014,

– s ohledem na závěry předsedy ze summitu o berlínském procesu ze dne 22. října 2025,

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 6. října 2020 nazvané „Hospodářský a investiční plán pro západní Balkán“ (COM(2020)0641),

[1] Úř. věst. L 278, 18.10.2013, s. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2013/490/oj.
[2] Úř. věst. L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] Úř. věst. L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 8. listopadu 2023 nazvané „Nový plán růstu pro západní Balkán“(COM(2023)0691),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 8. července 2025 nazvané „Zpráva o právním státu 2025 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2025)0900) doprovázené pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným „Zpráva o právním státu 2025 – kapitola o stavu právního státu v Černé Hoře“ (SWD(2025)0931),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 4. listopadu 2025 nazvané Sdělení o politice rozšíření EU pro rok 2025 (COM(2025)0690) doprovázené pracovním dokumentem útvarů Komise nazvaným Zpráva o Srbsku za rok 2025 (SWD(2025)0755),

– s ohledem na první dohodu o zásadách, jimiž se má řídit normalizace vztahů mezi vládami Srbska a Kosova, ze dne 19. dubna 2013, na dohody ze dne 25. srpna 2015 a na probíhající dialog o normalizaci vztahů, jehož je EU zprostředkovatelem,

– s ohledem na závěrečnou zprávu volební pozorovatelské mise Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě/Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (OBSE/ODIHR) o předčasných parlamentních a prezidentských volbách konaných dne 3. dubna 2022 v Srbsku, která byla zveřejněna dne 19. srpna 2022,

– s ohledem na závěrečnou zprávu volební pozorovatelské mise OBSE/ODIHR o předčasných parlamentních volbách v Srbsku konaných dne 17. prosince 2023, zveřejněnou dne 28. února 2024,

– s ohledem na závěry Evropské rady z prosince 2006, na závěry Rady EU z března 2020 a na závěry předsednictví Evropské rady konaného v Kodani ve dnech 21.–22. června 1993, známé také jako kodaňská kritéria,

– s ohledem na svá předchozí usnesení o Srbsku, zejména na usnesení ze dne 22. října 2025 o polarizaci a zvýšené represi v Srbsku rok po tragédii v Novém Sadu[4],

– s ohledem na pracovní cestu Výboru pro zahraniční věci do Srbska, která se uskutečnila ve dnech 22.–24. ledna 2026,

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro zahraniční věci (A10-0000/2026),

A. vzhledem k tomu, že rozšíření je hlavním nástrojem zahraniční politiky EU a strategickou geopolitickou investicí do dlouhodobého míru, bezpečnosti a prosperity;

B. vzhledem k tomu, že každá kandidátská země je během procesu rozšiřování hodnocena podle svých zásluh při plnění kodaňských kritérií;

C. vzhledem k tomu, že reformy související s EU se v Srbsku v několika klíčových oblastech výrazně zpomalily nebo se v nich projevilo zaostávání, zejména v základních prvcích přístupového procesu, jako je právní stát a svoboda sdělovacích prostředků;

[4] Přijaté texty, P10_TA(2025)0248.

D. vzhledem k tomu, že v posledních letech dochází v Srbsku k neustálému porušování politických práv a občanských svobod, což vyvíjí tlak na nezávislé sdělovací prostředky, akademickou obec, politickou opozici a organizace občanské společnosti;

E. vzhledem k tomu, že EU zůstává hlavním obchodním partnerem Srbska, hlavním zdrojem investic a největším dárcem;

Odhodlání přistoupit k EU

1. zdůrazňuje, že pokrok na cestě k přistoupení k EU, což je proces založený na skutečných zásluhách, je podmíněn plným respektováním hodnot EU a dodržováním demokracie, právního státu a základních práv, které jsou zakotveny v kodaňských kritériích; zdůrazňuje, že to znamená nejen přijmout reformy, ale také je důkladně a plně provést;

2. připomíná deklarovaný závazek Srbska, že členství v EU je jeho strategickým cílem, ale konstatuje, že deklarované závazky se často neodrážejí v praxi, jak se ukázalo, když se nejvyšší představitelé Srbska nezúčastnili summitu EU a západního Balkánu v prosinci 2025;

3. znovu opakuje, že je třeba, aby Srbsko jasně a důsledně prokázalo svou geopolitickou orientaci na EU, mimo jiné tím, že se plně připojí ke společné zahraniční a bezpečnostní politice EU, zejména k omezujícím opatřením, která EU přijala v souvislosti s útočnou válkou Ruska proti Ukrajině;

4. lituje, že Srbsko dosáhlo omezeného nebo nedosáhlo žádného pokroku při plnění kritérií pro členství v EU v mnoha dalších kapitolách jednání; opakuje, že přístupová jednání se Srbskem by měla pokračovat pouze na základě měřitelného a udržitelného pokroku v oblasti základních otázek, zejména pokud jde o právní stát, boj proti korupci a organizované trestné činnosti, nezávislost soudnictví, svobodu sdělovacích prostředků a reformu veřejné správy;

5. znovu vyzývá Srbsko, aby učinilo věrohodný pokrok a zvýšilo úsilí v boji proti zahraniční manipulaci informací a zahraničnímu vměšování, včetně dezinformací a rétoriky proti EU;

6. důrazně odmítá veškerá tvrzení srbských představitelů, podle nichž se EU a některé její členské státy od listopadu 2024 podílely na pořádání studentských protestů s cílem vyvolat „barevnou revoluci“; znovu důrazně odsuzuje nezákonné zatčení a vyhoštění občanů EU, kteří svými prohlášeními podpořili protestující studenty;

7. odsuzuje nepřijatelné chování, urážky a negativní rétoriku namířenou proti poslancům Evropského parlamentu a dalším politickým aktérům, včetně členů mise Výboru pro zahraniční věci do Srbska v lednu 2026;

Demokracie a právní stát

8. vyjadřuje znepokojení nad prohlubující se politickou krizí v Srbsku na pozadí masových protestů, které probíhají po celém Srbsku od listopadu 2024 a které odrážejí reakci srbského lidu na systémovou korupci a vnímaný nedostatek odpovědnosti

a transparentnosti v zemi;

9. upozorňuje, že vyšetřování související se zřícením ochozu nádraží v Novém Sadu stále probíhá a není ještě ukončeno; znovu vyzývá k plné transparentnosti, odpovědnosti a nezávislosti soudního řízení;

10. věří, že nejlepším způsobem řešení politické krize v Srbsku jsou svobodné a spravedlivé volby; vyzývá k úplnému, transparentnímu a inkluzivnímu provádění všech doporučení mise ODIHR;

11. opakuje své výzvy k důslednému provádění zákona o jednotném seznamu voličů, včetně dodržování zákonných lhůt a spolupráce státních institucí při kontrole tohoto seznamu;

12. vyjadřuje vážné znepokojení nad změnami, které Národní shromáždění přijalo dne 28. ledna 2026 a kterými se mění klíčové právní předpisy v oblasti soudnictví; zdůrazňuje, že se jedná o vážný krok zpět na cestě Srbska k přistoupení k EU, neboť se tím dále oslabuje nezávislost soudů a autonomie státního zastupitelství; naléhavě vyzývá srbské orgány, aby zastavily provádění těchto změn, a žádá o jejich urychlenou revizi;

Základní svobody a lidská práva

13. znovu vyjadřuje podporu tomu, že všichni obyvatelé Srbska, včetně studentů, mají právo na pokojné protesty s cílem požadovat odpovědnost a demokratické reformy přímo spojené s právním státem;

14. odsuzuje skutečnost, že pokojní demonstranti, studenti, aktivisté a novináři byli v uplynulém roce vystaveni celé řadě represivních opatření, včetně nepřiměřeného použití síly a policejního násilí, svévolného zadržování a zatýkání, politického vyhnanství a dalších forem zastrašování; vyzývá k cíleným sankcím proti osobám odpovědným za závažné porušování zákonů a lidských práv v Srbsku;

15. vyzývá k urychlenému, nestrannému a transparentnímu vyšetřování všech obvinění ze zbytečného a nepřiměřeného použití síly a nezákonného sledování demonstrantů;

16. vyjadřuje hluboké znepokojení nad zintenzivněním slovních útoků, pomlouvačných kampaní a nátlaku na organizace občanské společnosti, které se zasazují o právní stát; odsuzuje zhoršení pracovních podmínek novinářů a sdělovacích prostředků; naléhavě vyzývá Srbsko, aby přestalo upouštět od svobody projevu;

17. se znepokojením konstatuje, že srbský Regulační orgán pro elektronická média (REM) nadále není schopen fungovat, protože nemá legitimní a funkční radu;

18. zdůrazňuje význam ochrany akademické svobody a institucionální autonomie v souladu se zásadami Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání; vyjadřuje hluboké znepokojení nad zprávami o finančním, administrativním a fyzickém nátlaku na akademické pracovníky a o zásahu vládních opatření do institucionální autonomie univerzit;

Usmíření a dobré sousedské vztahy

19. očekává, že Kosovo a Srbsko budou plně spolupracovat a přijmou veškerá nezbytná opatření s cílem zadržet pachatele teroristického útoku z Banjanska z roku 2023 a urychleně je postavit před soud; vyjadřuje politování nad tím, že Srbsko dosud nestíhá viníky, zejména Milana Radoičiće, místopředsedu strany Srpska Lista;

20. připomíná, že normalizace vztahů s Kosovem a provádění závazků z dialogu mezi Bělehradem a Prištinou zůstávají nedílnou součástí evropské perspektivy Srbska;

21. znovu vyjadřuje svou plnou podporu dialogu, který zprostředkovává EU, a vítá prodloužení mandátu Petera Sørensena jakožto zvláštního zástupce EU pro dialog mezi Bělehradem a Prištinou do 29. února 2028;

22. připomíná, že důležitým předpokladem dosažení komplexní právně závazné dohody o normalizaci, založené na vzájemném uznání a v souladu s mezinárodním právem, je konstruktivní zapojení kosovských i srbských orgánů; vyzývá jak Kosovo, tak Srbsko, aby provedly bruselskou i ochridskou dohodu, včetně vytvoření sdružení/společenství obcí se srbskou většinou; a k tomu, aby Srbsko přestalo bránit členství Kosova v regionálních i mezinárodních organizacích a aby se vyvarovaly jednostranných kroků, které by mohly ohrozit dialog;

23. vyzývá Srbsko, aby aktivněji přistupovalo k řešení popírání válečných zločinů a historického revizionismu, zejména v souvislosti s válkami v Chorvatsku, Bosně a Hercegovině a Kosovu;

24. konstatuje, že nevyřešené případy „pohřešovaných osob“ zůstávají vážným problémem; vyzývá Srbsko, aby zintenzivnilo své úsilí o usmíření a zaujalo aktivnější přístup, zejména pokud jde o pohřešované osoby;

Sociální a hospodářské reformy

25. připomíná, že podpora z plánu reforem a růstu je podmíněna dodržováním účinných demokratických mechanismů, včetně parlamentního systému s více stranami, svobodných a spravedlivých voleb, pluralitních sdělovacích prostředků, nezávislého soudnictví, právního státu a plnění všech závazků v oblasti lidských práv; se znepokojením konstatuje, že v lednu 2026 Komise přesto schválila první uvolnění finančních prostředků pro Srbsko v rámci nástroje pro reformy a růst pro země západního Balkánu; vyzývá Komisi, aby vysvětlila, jak byly splněny předběžné podmínky;

Energetika, životní prostředí, udržitelný rozvoj a konektivita

26. bere na vědomí politicky citlivý vývoj týkající se ropné a plynárenské společnosti Naftna Industrija Srbije (NIS) a přeměny její vlastnické struktury v souvislosti se sankcemi uvalenými Spojenými státy a většinovým vlastnictvím NIS ruskými společnostmi Gazprom a Gazprom Neft;

27. opakuje, že je důležité chránit v Srbsku environmentální normy, zejména pokud jde o těžební projekty, a zároveň plně respektovat práva místních komunit;

°

° °

28. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení předsedovi Evropské rady, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, vládám a parlamentům členských států a prezidentovi, vládě a Národnímu shromáždění Srbska.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Tento návrh zprávy je reakcí Parlamentu na zprávu Komise o Srbsku za rok 2025. Odráží události uplynulého roku i ty nedávné, včetně pracovní cesty Výboru pro zahraniční věci do Srbska ve dnech 22. až 24. ledna 2026.

Srbsko je kandidátskou zemí EU od roku 2012. Od zahájení přístupových jednání Srbska v lednu 2014 bylo otevřeno 22 z 35 kapitol. Srbsko přijalo revidovanou metodiku rozšiřování v červnu 2021, ale od prosince 2021 nedosáhlo žádného pokroku při otevírání nových okruhů.

V posledních letech se pokrok Srbska na cestě k přistoupení k EU zastavil a obavy se soustřeďují především na stav demokracie a právního státu. Je třeba vyřešit mnoho naléhavých otázek, zejména zvýšenou politickou polarizaci a napětí, potřebu strukturálních reforem zaměřených na právní stát, boj proti korupci a další otázky související s EU a nutnost dosáhnout komplexní dohody o normalizaci s Kosovem a zároveň dosáhnout plného souladu se zahraniční politikou EU.

Návrh zprávy se rovněž zabývá důležitými otázkami týkajícími se nezávislosti klíčových institucí a zdůrazňuje potřebu provést inkluzivně a transparentně všechny nesplněné závazky, včetně doporučení týkajících se klíčových hledisek volebního procesu.

PŘÍLOHA: ZVEŘEJŇOVÁNÍ PODNĚTŮ

Zpravodaj v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že do své zprávy zahrnul podněty k záležitostem týkajícím se předmětu spisu, které při vypracovávání zprávy obdržel od zástupců zájmových skupin spadajících do oblasti působnosti interinstitucionální dohody o povinném rejstříku transparentnosti[1] nebo představitelů orgánů třetích zemí, včetně jejich diplomatických misí a velvyslanectví.

[1] Interinstitucionální dohoda ze dne 20. května 2021 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o povinném rejstříku transparentnosti (Úř. věst. L 207, 11.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).